

Asia: VN/30737/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Lausunto

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

Pidämme johdannossa erittäin tärkeänä kappaletta viisi; ”Päätös ohjaa ja antaa suuntaviivoja valtion keskus- ja aluehallinnon sekä kuntien viranomaisille ja muille sellaisille toimijoille, jotka vastaavat oman hallinnonalansa huoltovarmuudesta, sen johtamisesta ja kehittämisestä.

Huoltovarmuussuunnittelua tehdään yhteistyössä aluekehittämisestä ja koheesiopolitiikasta vastaavien ministeriöiden sekä alue- ja paikallistason kanssa, ja huoltovarmuus tunnistetaan osana aluekehittämisen suunnittelua ja toimeenpanoa.”

Alueellisen ja paikallisen toiminnan merkitys huoltovarmuudessa on aivan keskeinen, koska ihmiset ovat alueilla ja alueilta myös esim. alkutuotannon tuotantopanokset ja eri kokoisen teollisuuden tuotokset tulevat.

Lausunnot lukuun 2. Huoltovarmuuden toteuttamisen lähtökohdat

Ministeriöiden välinen koordinaatio sekä ministeriöiden välillä, että seuraavilla toimijoiden tasolla (alueellinen ja paikallinen) tulee saada toimintojen jatkuvuuden turvaamisen takaajiksi. Tällä hetkellä tieto ja vastuut eivät kohtaa tai ovat epäselviä.

Huoltovarmuuden turvaamisen organisoinnin selkeys ja vastuut sekä toimintamallit on oltava selkeät ja ennalta riittävän hyvin määrätyt. Oletuksilla organisaatioiden tehtävistä ei häiriötilanteissa tai vastaavissa pystytä toimimaan. Tämä koskee sekä kansainvälistä, kansallista, alueellista ja paikallista veloitettua toimintaa.

Valtioneuvoston ja ministeriöiden ohjesääntöjen mukainen toiminta toimialallaan ei riitä vaan säädösperusteisten viranomaisten roolit kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti on oltava selkeät ja tilannekuvan ja tilannetiedon avulla toiminta onnistuu.

Kuten tavoitepäättöksessä todetaan, niin Huoltovarmuus on osa yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaista kokonaisturvallisuutta, jolloin on todellakin huomioitava kokonaisuudessa myös toimintatasot.

Huoltovarmuuskriittisten yritysten toiminnan jatkuvuuden takaajiksi tulisi huomioida pienet ja keskisuuret yritykset omilla osaamisalueillaan. Näiden koordinointi sopii hyvin ELY-keskuksille.

Lausunnot lukuun 3. Kehittämiskohteiden taustat ja tavoitteet

Huoltovarmuuden kannalta kriittisen infrastruktuurin olemassaoloon on panostettava niin, että toimijatahoilla on kulloisessakin tilanteessa riittävä tilannetieto ja -kuva. Toimintaa kehitetään yhteisissä harjoituksissa.

Kriittisen infrastruktuurin häiriötilanteissa, disinformaation syötteiden hallinnassa, kyberturvallisuudessa jne. kansallisen osaamisen turvaaminen on oltava riittävästi resursoitu joko huoltovarmuusorganisaatiossa tai vastuuministeriössä yhdessä EU:N kyberturvallisuustahojen kanssa.

Kansalaisvarautumisessa on tärkeintä saada luotettava tieto kansalaisille alueellisesti ja paikallisesti. Henkinen kriisinsietokyky tulee vain oikean tiedon kautta.

Lausunnot lukuun 4. Toimialakohtaiset huoltovarmuustavoitteet ja kehittämiskohteet

ELY-keskuksille kuuluvien velvoitteiden ohjauksesta vastuu kuuluu monelle eri ministeriölle ja näissä on kovin monesti eroavaisuuksia. Kansallisesti tarvitaan kuitenkin ohjaus niin selkeästi, että kansaisten luottamus ja selviytyminen eri uhkatilanteista ja kriiseistä voidaan luontevasti osoittaa ja hallita.

Huoltovarmuustoiminnan rahoitus on turvattava julkisista varoista. Tehtävät ja vastuut on oltava selkeät; kuka maksaa, kuka päättää, kuka johtaa jne. Ei riitä, että valmistellaan säädös sitten kun/ jos jotain sattuu. Tällöin ei pystytä harjoittelemaan ja organisoimaan ennalta alueellisia ja paikallisia toimintoja.

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuustoiminnan rahoitus ja kehitys

Huoltovarmuuden kriittisten toimintojen ja materiaalin riittävä rahoitus on perusta huoltovarmuudelle. Ilman rahoitus mikään taho ei nykytilanteessa pysty ylläpitämään huoltovarmuustoiminnan vaatimia resursseja tai varastoja.

Lausunnot lukuun 6. Valtioneuvoston tavoitteiden seuranta

Olisiko huoltovarmuuden alueellista varmentamista ja seurantaa delegoida alueellisille ELY-keskuksille!? ELY-keskukset tuntevat alueensa parhaiten.

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

-

Pukkinen Jaakko
Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus - Yhteinen
lausunto EPO ja POH ELY